

שבת הראי"ה

ליקוטים מתורתו של הצדיק והחסיד, מרא דארעא דישראל, שר התורה ורועה ישראל

רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

פרשת
וארא

גליון מספר 58

יצא לאור ע"י ארגון 'אור האורות' להפצת תורת הגה"צ הראי"ה קוק זצ"ל * שאלות ותגובות ניתן לשלוח לכתובת: רח' הרב צבי יהודה 6 דירה 3 בת-ים, או בדוא"ל: reiyyaa@gmail.com * להתקשר למספר: 0507-583810 * תרומות ניתן להפקיד בבנק הדואר חשבון מס' 20778885 * ניתן לקרוא את העלון גם באתר: www.yeshiva.org.il

אורות הפרשה

וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם בְּאֵל שַׁדַּי וְ, ג.

"לפי האמת מעת נבחרו ישראל לעם ד', הנהגת הנס איננה זזה מאיתם. והנה א"י מיוחדת אל הנהגת הנס, כמו שאמר הכתוב 'ארץ אשר ד' אלוךך דורש אותה תמיד'. על כן נתן השי"ת את ארץ ישראל למורשה, ירושה שאין לה הפסק. שע"י הכוח של א"י הדבק בכלל ישראל, הנהגת הנס אינה זזה מהם כלל. ותכלית הדבר היא כדי שתהיה שלמות הנפש דבקה בהם תמיד, ע"י מה שהם מונהגים ע"י הנהגה כזאת שאינה מסורה כלל ביד שום כוח כי אם ביד השי"ת. אבל כל זה לא היה אפשר להיקבע כי אם אחרי שבאו לכלל אומה, שאז נכרתה ברית ד' יתברך עמה ונקבעה בקביעות גמורה. אבל כל זמן שהיו בתור יחידים, השלמות של יחידים אפשר להשתנות. על כן הייתה אז ההנהגה הטבעית עיקר, והנהגת הנס רק לפרקים. אבל משנבחרו כלל ישראל, נקבעה הנהגת הנס לקביעות. והנה שם

'שדי' הוא על שם שידוד המערכה, ושיש די ביכולתו לעשות נגד מהלך הטבע, הוא נאות כל זמן שהנהגת הטבע עיקרית, רק לפעמים לאינו מטרה באה הנהגת הנס. מה שאין כן אחרי שנקבעה הנהגת הנס לעיקר, אינו נקרא כל כך בשם 'שדי' כי אם שם הוי"ה המורה על הוויותו המציאות, ממילא משנה כרצונו תמיד, ואין מקום לטבע כלל, רק ברצונו. על כן כל זמן שלא היו ישראל בתור 'כלל', הייתה א"י שהיא מיוחדת להנהגת הנס וההשגחה הפרטית רק בתור גירות וארעי. אבל אחר שכבר נקבעו ישראל לעם עולם, קנו בתורת קביעות וירושה. על כן כשאמר שנודע אל האבות ב'אל שדי', הקים את בריתו "לתת להם וכו' את ארץ מגוריהם", שהייתה ארעית להם, ועתה כשנתגלה שם הוי"ה, הוא נותן א"י למורשה עולמית שאין לה הפסק" [מנן הראי"ה, 'מדבר שור' דרוש לב עמ' רצו].

אורות הראי"ה

הראי"ה ותורת הגר"א מוילנא (ט"ו)

פרק ט"ז

התנגדות הפלישתים לשלטון ישראל

בשבועות הקודמים עסקנו בהשפעת תורת הגר"א על דרכו של הראי"ה בייחוס לגאולה ולקיבוץ גלויות. ראינו כי הגר"א ותלמידיו קבעו בפירוש כי אנו מצויים בדרך של 'אתחלתא דגאולה', ולכן אנו צריכים לפעול בתהליך הגאולה בדרך הטבע וביאתעורתא דלתתא.

כנגד הצרות והקשיים העומדים בדרך הגאולה, היה הגר"א מעודד ומחזק את תלמידיו שעלו ארצה. בבאורו לספר חבקוק בקשר לפסוק 'אנוח ליום צרה' [חבקוק ג'], אומר הגר"א שפסוק זה והפסוק 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע' [ירמיהו ל], נאמרו על ימות משיח בן יוסף. כיוון שע"פ הגר"א כל הפעולות של קבוץ גלויות ועבודת היישוב הם ענייניו של משיח בן יוסף, בכל מקרה של צרה בעבודת יסוד היישוב, יש לדעת שמתוכה תצא ישועה ומן המיצר למרחביה. יסוד זה של הגר"א חיזק מאוד את תלמידיו שבנו את הארץ [דורש לציון עמ' ריח]. וכך גם אצל מנן הראי"ה ותלמידיו היה פסוק זה 'וממנה יושע' ליסוד בהבנת סדרי הגאולה.

גאולה מדינית כבימי עזרא ונחמיה

לרבנו הגר"א הייתה תורה שלמה ומקיפה על כל סדרי הגאולה. ר' יושע ריבלין זצ"ל כותב על כך: "תורת ישוב הקודש מסוד רבנו אליה, ארוכה מארץ מידה ורחבה מרחביה". תורה זו כוללת זמנים ותאריכים מדויקים בהם יקרו דברים משמעותיים בסדר הגאולה. בספר 'קול התור' מדבר ר' הלל משקלוב על דבר רמז נפלא שהגר"א ראה על יעודו בפסוק 'וחש עתידות למו', כשמו 'אליהו בן שלמה זלמן בן ישכר' שעולה לאותו חשבון. הרבה מאורעות גדולים שהתרחשו במשך מאתיים שנה האחרונות, מתחילת יסוד היישוב ע"י תלמידי הגר"א, נמצאים בדברי קודשם של הגר"א ותלמידיו במפורש או ברמזים או בצירופי רמזים נפלאים, כדברי נבואה ממש. כחלק מכך חזה הגר"א את הקמת המדינה, והוא רומז לכך בכמה מקומות [ראה דברי הגר"א ח"ג ספר 'דורש לציון עמ' ט' - יג]. בשבוע שעבר ראינו בהרחבה, כי תלמידיו קבעו (זמן רב לפני הקמת המדינה), כי קץ הגאולה ע"פ הגר"א יהיה בשנת תש"ח. כך גם הזכרנו שהתאריך ה' באייר היה מקודש אצל תלמידי הגר"א, והיה מקובל אצלם כיום של גאולה ובניין הארץ.

חז"ל אומרים: 'ועתידין היו ישראל דלא יפקדון אלא אחד מעיר ושניים ממשפחה' [תקוני זוהר חדש דף כז]. ומבאר שם הגר"א: 'וימין מקרבת כמ"ש וברחמים גדולים אקבצן שיפקון מסטרא דימינא, והוא יהיה פקידה כמו שהיה בבית שני בימי כורש'. במקומות רבים בכתבי הגר"א ותלמידיו, מדובר על כך שהגאולה העתידה תדמה בצורתה לשיבת ציון בימי עזרא ונחמיה. וכשם שבדרך ההוא הגיעה הגאולה ע"י

רישיון המלכותיות, בדרך מדינית, כך הוא גם בדורנו בגאולה השלישית. דבר זה היה מוסכם על כל תלמידי הגר"א, ועל כל תושבי ארה"ק. וכך העיד הגאון ר' יעקב ליב לעזריה זצ"ל (ראש המקובלים בירושלים לפני כמאה חמישים שנה): "בארץ ישראל מוסכם אצל כולם כי בטרם יבוא המשיח גאולה תהיה לנו ע"י רישיון מלכי האומות יר"ה ויבנה בית מקדשנו כאשר היה בימי בית שני ונקריב קורבנות ואחר כך יתגלה משיח צדקנו" [דורש לציון עמ' רט].

שמעו עמים ירגזון

בתורת הגאולה של הגר"א מבורא, כי כנגד הקמת שלטון ישראל בדורנו, יקומו מפריעים שינסו למנוע זאת. להבנת העניין כראוי, נקדים מספר דברים [רוכס מבוססים על הספר 'לאמנות עתנו' ח"ב במאמר 'נהלת בעון', עיי"ש באורך].

שירת הים, איתה אנו נפגשים יום יום בתפילה, כוללת היא את העבר ואת העתיד [מכילתא מסכת דשירה פ"א], ויש בה ממילא התייחסות אף לגאולה שברוך הטבע, ההולכת קמעא קמעא. בסוף השירה מופיע פסוק זה: "נחית בחסדך עם זו גאלת, נהלת בעודך אל נוה קודשך, שמעו עמים ירגזון וגו'" [שמות טו, גי-ד].

"נחית בחסדך עם זו גאלת" מתייחס לשלב הראשון של הגאולה – הוא ה' באייר כפי שהרחבנו בכך בגליון הקודם ע"פ תלמידי הגר"א וגדולי ישראל, יום עצמאותנו. עם ישראל אינו נקרא פה "עם ד'", אלא 'עם זו', כבסוף השירה – 'עד יעבור עם זו קנית' [שם, טז], שדרושהו חז"ל על ביאה שניה, ואמרו: 'ראויין היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שנעשה להם בימי יהושע בן נון, אלא שגרם החטא' [ברכות ד.]. ומהו החטא? כותב המהרש"א: "שלא עלו כולם" [יומא ט: ד"ה כחומת], ולכן לא הופיעה שכינה בבית שני, ולא נתגלו במלוא שיעור קומתם כ"עמך ד'".

יד ד' הנטויה עלינו לחסד מנהלת אותנו הלאה, עד הגיענו לירושלים – נהלת בעודך אלא נווה קודשך". כשאנו מגיעים אל ירושלים, "נווה קודשך", ממשך ודאי החסד, אך צריכה להתלוות לו תוספת של עוז המלוכה. העוז הלאומי, מקושר עם ירושלים, ש"שמה ישבו [...] כסאות לבית דוד" [מהילים קכב, ה]. על שלטוננו בירושלים, בעיקר מאז מלחמת ששת הימים, כל העמים ירגזון, וכנגד זה צריך עוז המלכות, המתגלה בירושלים, "עיר עוז לנו" [ישעיה כו, א]. כאן נדרשת הגבורה לצאת אל הפועל – גבורה מדינית וצבאית, של החזקת עמדה והתגברות נצחון, כנגד אומות העולם.

בהמשך שירת הים מוזכרת התקוממות, התנגדות ובהלה של העולם, שבאופן אינטואיטיבי הוא מרגיש שמפה עתידה לצאת מהפכה לרוח האדם ולתרבות האנושית שאינה יכולה להישאר בעמדתה על כל רשעתה, זוהמתה וצביעותה.

ההתנגדות הגדולה, הכלל עולמית – "שמעו עמים ירגזון", מופיעה בשבע מדרגות: "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום, אלי מואב יאחזמו רעד, נמוגו כל יושבי כנען, תפול עליהם אימתה ופחד, בגדול זרועך ידמו כאבן".

דרך המבאק הזה יודע כל ההתגברות הזו, יוצא עם ישראל מחושל ומחוזק יותר, עצמיותו הפנימית יוצאת אל הפועל, ולכן אין הוא נקרא עוד "עם זר", בהגדרה של עצמאות כלבד, אלא – עם ד', "עד יבכר עמך ד'". וכמ"ש "עם זו יצרת לי תהילתי ספרו" [ישעיה מג כא]. זהו התפקיד של עם ישראל בעולם, וזוהי מטרתה של שבת ישראל לארצו – להאיר את העולם בדעת ד' ובמוסר האלוקי. כל אותם עמים הרוגזים, הם בעצמם פועלים, על ידי לחצם ורוגזם, את ההפנמה וההוצאה לפועל של הביטוי הגדול של "עמך ד'", של מהות תפקידם הנשגב של עם ישראל.

עד שכל זה מתברר, ר"ש תקופת מעבר בה "שמעו עמים ירגזון". אמנם בעומק לבם יש חיבה אצל אומות העולם לישראל, ואף ציפיה גדולה שעם ישראל יגלה את כוחו המוסרי והלאומי [עיין אורות התחיה: נון], אך זה נחנק לעת עתה, מפני הסגנון של נפשם הגלויה – התרבות המקולקלת והרשעה המסוכנת המסוככות אותם. על פני השטח ניכרת התוצאה של הרשעה והשנאה לישראל, שהולכת וגוברת, מפני שהעולם חש שאויב גדול לתרבותו ולסגנון חייו ניצב לעומתו, ולכן הוא עומד על נפשו.

הפלישתים – מחוץ לסדר העמים

אחרי ההזכרה הכללית של "שמעו עמים", מוזכרים ומפורטים שלושה עמים: "חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד".

בפירושו הגר"א לספר חבקוק, ישנה פיסקא שהושמטה ע"י הצנזור, בה מסביר הגר"א את התנגדות העמים לגאולת ישראל. חשיפתה של פיסקה זו, כמו כל עצם הופעת הגר"א, שנשלח להכין הדרך למשיח [כדברי תלמידו ר' מנשה מאליה שראינו בגליונות הקודמים], שייכת גם היא ל"נחית בחסדך עם זו גאלת". ואלו הם דברי הגר"א:

"אלה שלושה הם שלושה מצרנים של ארץ ישראל", לא מצד הגבול הגיאוגרפי של הארץ כלבד, אלא גם מצד מוצריה ומתנגדיה לאומה הישראלית. "מואב ממזרח, אדום מדרום, פלישתים ממערב". ושלוש האומות מבטאות שלושה סוגי התנגדות לישראל מצד אומות העולם. "מואב הוא אבות הטומאה שנטמאו בו ישראל" – על ידי בנות מואב בשיטים. "אדום הוא אבות הניקיון שהזיקו לישראל ביותר" – בפגיעה בגוף ובכרוכ. "ופלישתים הצרו לישראל במאור ולא הניחו להם שום ממשלה ושלטון, כמו שכתוב 'וחרש לא ימצא' – הפלישתים לא החטיאו אותנו בעבודה זרה, לא פיתו אותנו בעריות. כל עניינם – התנגדות לשלטון הלאומי שלנו בארץ ישראל.

מהיכן יצאו הפלישתים מבחינה היסטורית? בספר בראשית מופיע פירוט כל העמים למשפחותם, ללשונותם, לארצותיהם ולגוייהם. הפירוט הוא בסדר עקבי, באותו סגנון: פלוני ילד את אלמוני, וכו'. אולם בפסוק המדבר על לידת הפלישתים משתנה הסגנון: "ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתוחים ואת פתרוסים ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלישתים ואת כפתורים" [בראשית י, יד-יז]. הלשון הזו – "אשר יצאו משם" אינה כותבה בעמים אחרים. רש"י [בשם המדרש] מסביר שפתרוסים וכסלוחים היו מחליפים נשותיהם, ומתוך האיסור של אשת איש, שגם הגויים מצווים עליו, מזה היו הפלישתים. א"כ, הפלישתים (בתור עם) בעצם לא היו צריכים להיות. בסדר 'שבעים אומות העולם' אין להם מקום לכתחילה, כי אין להם תפקיד בבנינו של עולם. כל הופעתם של הפלישתים היא יציאה מן הסדר הנורמלי של בניין החיים של האדם, יציאה מכל התכנית האלוקית. אמנם יציאה זו היא בעצמה מאשרת לבסוף את התכנית האלוקית עוד ביתר תקף וביתר עוז, כמה שישאר מתגברים עליהם, מתוך תוכן החיים האלוקי המופיע על ידם בהתחלתם בארץ.

"העם הפלשתינאי"

השם 'פלשתינאים' המורשש היום, מקורו בשם 'פלישתים'. בפי העמים האירופאים נקראת הארץ בשם פלשתים או פלשתינה, ולא ארץ ישראל או ארץ יהודה. שם זה השתרש מימי הרומאים שהשתלטו על הארץ והחריבו אותה. אדריינוס, 'שחיק ומגיא', שרף את ארץ ישראל, אחרי מרד בר כוכבא, אתר שככתבה האגלת האחרונה ונגדעה קרן ישראל, הוא שהסב את שם הארץ ל'פלשתינה', על שם הפלישתים. כיון שהתרבות הרומית הייתה השלטת בכל אירופה, נשרש שם זה ונמשך עד היום, ומכאן אף שם של התושבים החפצים לשלול מעם ישראל את זכותו על ארצו בימים אלה. ואמנם יתברר בהמשך, לפירוש הגר"א, שאותו התפקיד שמילאו בעבר הפלישתים על במת ההיסטוריה, בזמן התנחלות ישראל בארצו והקמת מלכותו, ממלאים היום הפלשתינאים, ה'ניאו פלישתים'.

התנגדות הפלישתים למלכות שאול ודוד

כהוכחה לכך שהפלישתים ניסו למנוע את מלכות ישראל, הביא הגר"א את הפסוק: "וחרש לא ימצא" [שמואל א, יט-כב]. בספר שמואל, העוסק כולו בבנין מלכות ישראל, מוצאים אנו את הפלישתים מכבידים את שלטונם עלינו ונאבקים בנו בצורה החריפה ביותר, מתוך תפקידם על במת ההיסטוריה – להצמיח את מלכות ישראל על ידי התנגדותם. מלחמתם אינה נגד התרבות וההשקפה של עם ישראל, ואינה מכוונת כנגד היחידים הפרטיים, אלא נגד הממשלה והשלטון של העם בארצו. עם תחילת מלכות שאול, מיד "ופלישתים נאספו להילחם עם ישראל שלושים אלף רכב ושלושת אלפים פרשים ועם כחול אשר על שפת הים לרוב, ויעלו ויחנו במכמש קדמת בית און. ואיש ישראל ראו כי צר לו כי נגש העם, ויתחבאו העם במערות ובחוחים ובסלעים ובצרחים ובבורות" [שמואל א, ג, ט-י]. זוהי נקודת ההתחלה, ראשית צמיחת מלכות ישראל, מצב בו עז המלכות חסר לנו כל כך עד שאנו פוחדים ובורחים מאימת הפלישתים.

"וחרש לא ימצא בכל ארץ ישראל, כי אמרו פלישתים פן יעשו העברים חרב או חנית" – הנצרכים להקמת המלכות, וממילא – "והיה ביום מלחמת לא נמצא חרב וחנית ביד כל העם אשר את שאול ואת יונתן, ותמצא לשאול וליונתן בנו". מפסוקים אלו למד הגר"א שכל עניינם של הפלישתים היה למנוע את ישראל מלהקים את מלכות וממשלה בארץ ישראל.

כאשר דוד עולה לירושלים, כשמלכות ישראל מגיעה לשיאה – מתעוררת הפלישתיות ואורות את שארית כוחה. מקצה הארץ ועד צפונה, כל מי שהוא פלישתי, או תומך ברעיון שלהם – נאסף אליהם, וכולם נערכים למלחמה אחרונה ומכרעת עם מלכות דוד. "וישמעו פלישתים כי משחו את דוד למלך על ישראל" [שמואל ב, ה' יז-כח], כי רק בירושלים נהיה דוד מלך על כל ישראל, כדברי הדר"ק: "כיון שמלך על כל ישראל הלך אל ירושלים ללכוד מצודת ציון, לפי שהייתה קבלה אצלם כי ציון ראש ממלכת ישראל, ולא ילכוד אותה אלא מי שהיה מלך על כל ישראל" [בפירושו על פסוק ו].

"ויעלו כל פלישתים לבקש את דוד". הגבורה הפלישתית, הדמי לאומיות הזאת, שאין לה שום סיבה ועצמיות אחרת, כי אם ההתנגדות לשליטת עם ישראל על ארץ ישראל, מגיעה אז לשיאה. "ופלישתים באו, וינטשו בעמק רפאים. וישאל דוד בד' לאמר האעלה אל פלישתים התנחם ביד, ויאמר ד' אל דוד עלה כי נתן אתך את הפלישתים בידך [...] וישע דוד כי כאשר צוהו ד', ויך את פלישתים מגבע עד בואך גור". כדברי הגר"א הללו כותב גם רש"י: "לפי שפלישתים היו מושלים כל הימים עד שבא שאול ודוד כדכתיב בשמשון 'ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי מושלים בנו פלישתים'... באותו ז' שנים שמלך דוד בחברון לבד, לא אמרו דבר ולא חששו על שמלך דוד על חברון, כי אמרו מה לנו שמה נציב או שר מינהו לדוד על חברון, אבל כשנמשח למלך על כל ישראל אז עלו כל הפלישתים לבקש את דוד, שלא רצו שיהא מלך בישראל אלא שעוד הם יהיו מושלים עליהם" [רש"י דברי הימים א, יד, ח].

הפלישתים הם הניגוד הגמור ללאומיות של עם ישראל. הם מתחזים לעם, מתלבשים בכל הסממנים הלאומיים, אך ללא מהות אמיתית או תוכן עצמי. לאומיותם המזוייפת עומדת רק כדי להצמיח את מלכות בית דוד. ההשגחה האלוקית המזוייפת, מעמידה כוחות שונים שיפעלו כדי להשלים את המטרה שביסוד בנינו של עולם, והיא זו ששלחת כח מנוגד שלוחץ ודוחק על מנת להוציא אל הפועל את גבורתם של ישראל. ומוסיף הגר"א: "וואמר 'עלי פלשת אתרועע', לפי שהם לוצצים ושמהים במפלת ישראל כמ"ש בשמשון ובשאל, אמר 'אתרועע' מלשון 'תרועה'. כונת הגר"א היא למש"כ בשמשון – 'וישחק לנו' [שופטים טו כח], ובקנינת דוד על שאול – 'אל תגידו בגת אל תבשרו בחוצות אשקלון, פן תשמחנה בנות פלישתים' [שמואל ב, א, כ].

הפרעת הפלישתים – גם בדורנו, בגאולה האחרונה

וממשיך הגר"א: "ושלושתן נאמרו בשירת הים: 'חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד'. וכנגדן אמר בלעם לעתיד לבוא 'ומחץ פאתי מואב יהיה אדום ירשה', ואמר: 'וירד מיעקב', והוא כנגד הפלישתים שמנעו שלטון וממשלה מישראל".

במהלך הגאולה ההולכת קמעא קמעא, הפלישתים הם הראשונים להילחם בנו, ועל כן הם מופיעים ראשונים בשירת הים: "חיל אחז יושבי פלשת". הם מהווים את המתנגד הראשון אותו עלינו לסלק ולעקור כדי לבנות חיי אומה בריאים ומלאי עזר. וכן בבבואת ישעיהו על מלך המשיח והגאולה האחרונה [ישעיה יא, יא-יד], מופיעים הפלישתים כמתנגדים הראשונים לגאולת ישראל – "והיה ביום ההוא יוסף ד' שית ידו לקנות את שאר עמו... ונשא שני לגויים ואסף נדחי ישראל... ועפו ככתף פלישתים ימה יחדיו יבזו את בני קדם, אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעתם", ומפרש רש"י: יעופו וירוצו ישראל שכסם אחד על הפלישתים אשר הם במערבה של ארץ ישראל, ויכבשו את ארצם". כך גם מובא בספרי [דברים סימן של"ג] על הפסוק: "הרנינו גויים עמו" – "למחר כשהמקום מביא גאולה לישראל, הגויים מתרגזים לפניו ולא זו תחילה להם אלא שכבר רגזו מקדם כענין שנאמר 'שמעו עמים ירגזון'".

בספרו של תהליך הביטוי בו אנו נמצאים, תיבטל כליל מלחמת העמים כנגד אורם של ישראל ושלטונם המבוסס, וכך מתאר זאת מרן הראי"ה:

"מהרה יתקיים בנו 'שמעו עמים ירגזון', מהרה יוסר המסווה מהעולם וידעו כי עם ד' אנחנו; כי יד ד' עלינו לטובה, כי מרכז העולם ומרכז האנושיות אנחנו, [...] יפלו כל מגדלי התווה אשר הוקמו על יסוד המארה של עזיבת ד' את ישראל, ינופצו עלי סלע כל סלעי המגור של המאיימים עלינו לאמר 'עמא דאדהרניהו מריה לאפיה מיניה'. ידעו כל באי עולם כי אהבת עולם היא אהבתנו, [...] ידע כל העולם כי אנחנו הנו שורק כולו זרע אמת, וכל יד עמל ותלאה תקצר מלהפריע את תחייתנו וגאולתנו, וידעו ויכירו כי צור ישראל מושיעו וגואלו אביר יעקב" [אורות הראי"ה/ עמ' עה].

חבלי משיח

מלחמות אלו עלולות להפילנו בייאוש ובספקות באמונתנו בתהליך הגאולה שד' בחסדו הגדול ובאהבתו הרבה עושה עמנו. כדי לחסן את עצמנו בפני חולשות אלו, עלינו ללמוד ולברר את משמעותם של הצרות והקשיים הללו.

גדולי ישראל בדורות האחרונים לא נבהלו מגודל הצרות הרוחניות והגשמיות הקיימות בתקופה מיוחדת זו. בדומה לאשה הרה, המתיסרת בחבלי לידתה, עלינו להתחזק בבטחון ואמונה בגאולה הנולדת בתוכנו, מתוך שמחה עמוקה של אמונה. וז"ל הגר"א: "הגאולה מכונה בשם בוקר, כמו שכתוב: 'אתא בוקר וגם לילה' וכן מכונה בשם לילה, כמו שכתוב: 'כי חלה גם ילדה ציון'. וכמו שקודם שמתחיל להאיר היום הוא מחשיך ביותר. וכן (האשה) הרה, כשמתקרב הלידה כואבת יותר מכל ימי הריונה, כשיושבת על משבר. כן קודם הגאולה יכבד הגלות יותר מכל הגלות" [אבן שלמה: אות קנא]. 'ה'חפץ חיים' מביא דברים אלו בספרו 'שם עולם', ומסיים: "ואין לך תנחומים גדולים מזה" [שער ההתחזקות פרק יב].

סיפור מעניין וחשוב המתאים לעניינינו, סיפר הגרמ"צ נריה זצ"ל: "סח לי החסיד ר' יעקב הניג ז"ל: הייתי בסוכתו של האדמו"ר מדרובהביטש, ר' חיים מאיר יחיאל שפירא זצ"ל בסוכות תרפ"ד, בשעה שבא מרן הראי"ה זצ"ל לבקר בחוליו. פתח הרבי ואמר: החסידים שאלו אותי מדוע אני מזדו לעלות מפולין לארץ ישראל, והלא יש כאן צרות שמכים יהודים? ענית להם: בפולין מכים יהודים משום שהם שם יותר מדאי, ואילו בארץ ישראל מכים יהודים משום כאן פחות מדאי... נענה הרב זצ"ל ואמר: גם אותי שאלו שאלה זאת, והשבתי שהחילוק בין פולין לארץ ישראל הוא זה: בזה ישנם שני מצבים – מחלת התנוונות מחמת זליקנה, שכל אחד יגור מפניה, אע"פ שכשלעצמה אינה מסוכנת. ולעומת זה ישנו מצב מסוכן ממש, ובכל זאת כל אחד מעוניין בו – זוהי לידה. הצרות שבחול"ל אינן אלא מחלות זקנה והתנוונות, ואילו הצרות שבארץ ישראל, עם כל הסכנות שבהן – חבלי לידה הן" [יד ראי"ה עמ' 314].

בשבוע הבא: מרן הראי"ה על ר' יושעה ריבלין זצ"ל, מנהל היוזע הכללי

העלון יוצא לאור בסיוע ד"ר שירי – הדוכן שלך לספרי קודש ומוסיקה יהודית. סניף ראשי: תחנה מרכזית ירושלים. פלאפון: 052 4797380.